

Barcelona 9 de setembre de 1927

L'Esquella de la Torratxa

ANY L - Núm. 2516 - 15 cts. - Atrassats 30

PER A TRANQUIL·LITZAR EL MALALT

—Per l'amor de Déu, doctor, dígu'm el que tinc.

—No s'apuri, home! Ja ho veurem a l'autòpsia.

TEATRE COMIC

Direcció artística: MANUEL SUGR ÑES

Tots els dies sorollosos èxits
de la revista estiuenca

NOT-YET

Pas encore - Todavía no - Encara no

Es despatxa en Comptaduria per a les cinc primeres representacions.

Casa Carreras

SASTRERIA

FORMADE TRAJOS
DES DE 40 PIEL

RAPIDE SAU
ECONOMIA
EN TOTS ELS ENCÀRRECS
TALL AMERICÀ

GENERES
ULTIMA NOVETAT

PLACA DEL SOL 9.

BARCELONA
GRACIA

TEATRO COMICO

CHARIVARI

REVUE

Grandiós èxit de la nova Revista, en la que prenen part els celebrats artistes CONSOL HIDALGO, PEP VIÑAS, RAFAEL DIAZ i altres de renomada vàlua

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Olm, 8

BARCELONA

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A
Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

VEGI ELS APARADORS DE

Calçats "SUBUR"

Telèfon 4067 A BOQUERIA, 30 : JAUME I, 15
CARRER DE SANT PAU, 16 BARCELONA

Propietari: ELISI SUCAR MARTINEZ

BICICLETES ESports
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap
aparell sense visitar abans aquesta casa.

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics enfarregosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement i faci els treballs mes durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

FABRICA DE TINTES PER A IMPREMTA I LITOGRAFIA

COLORIFICI POLIGRAFIC F. E. R. T.

INDUSTRIA NACIONAL

Calabria, 197 : Telèfon 461 H. : BARCELONA

EL KRIC

ACCESSORIS PER A AUTOMOBILS

Aquesta casa és la que ven MES BARAT
d'Espanya, per procedir de liquidacions

Aragó, 201 (cantonada Aribau) - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

EL CALVARI DELS GATS I DELS GOSSOS

ORNEM a parlar del calvari dels gossos i dels gats i prenem-ho seriosament. He visitat dues o tres vegades el Laboratori Municipal. He vist les gàbies de ciment armat i el martiri dels gossos. He vist de la manera que estan construïdes i he vist el tracte. Puc assegurar-vos que

si el Dant hagués passat pel Laboratori Municipal, hauria escrit l'"Infern dels gossos". No he vist en la meua vida una altra cosa tan cruel i tan inhumana.

I és que el director del Laboratori, l'honorable doctor González, no es dóna compte, no se'n pot donar, per la feina que té, de l'actitud enemiga a la humanitat dels mossos del carretó i de la cura dels animals fins l'hora del seu alliberament o de la seva mort.

Val la pena de tornar-ne a parlar. El gos i el gat són dos animals benèfics. Et serveixen i no et demanen cap diner. Són bona gent. Cal, doncs, tractar-los amb consideració. No pot anar això de què els gats els matin a cops de pedra i ens deixin els mercats sense gats. Per què? Perquè surtin les rates i ens portin una epidèmia? No és possible, senyor regidor, encarregat d'aquest afer, que el treure un gos del Laboratori costi 60 pessetes.

Han de saber tots vostès que la manera de caçar els gossos es fa així: Surten els mossos del Laboratori amb l'encàrrec formal de treballar. El gos aventurer, el que no té sostre, ni pa, és viu, entremaliat. Té por a tothom i va al *tanto*. És difícil que el llaç li arribi perquè sap que tots li van en contra. El mosso, doncs, cerca la caça fàcil. Quina és la caça fàcil? La dels gossos de les botigues menestres i la dels porters... El ciutadà ric no estima gaire el gos. És el treballador de Sans i Sant Martí, la portera dels carrers estrets dels districtes essencialment barcelonins la que té un "Quisu" petit i simpàtic que jeu a la porta i que es deixa estirar les orelles per la menuda de la casa...

Doncs, bé, el mosso arreplega la caça d'aquests gossos confiats que jeuen al portal com uns beneïts, sense por a cap perill...

L'agafen i cap al Laboratori... Hi va el treballador, la portera, el nen... Per a arribar al dipòsit s'ha de seguir un calvari. Demanen permís per a entrar... El mosso, en comptes d'ésser un servidor del visitant, un servidor de la ciutat, sembla l'amo de la casa. Fins accepta propines per a deixar veure els gossos, com si es tractés d'una col·lecció zoològica... La portera i el nen ploren en veure el gos entre reixes patint i mossegant el filferro... Treure el gos? Sí, sí... Costa dotze duros... El que és un treballador, una portera, un petit burgès, pot gastar-se dotze duros per a treure un gos? Amb 60 pessetes es compra pa tot un mes. És el recó d'una malaltia... I se'n van al carrer plorant, dient adéu al gos que ja no veuran mai més...

Amics dels animals, voleu fer el favor de treballar per a evitar aquesta injustícia? Bé està una multa, petita, però d'això a condemnar els gossos d'una ciutat, no ens sembla bé...

Apa, amic Josep Sunyol, aprofiteu-vos d'aquesta R. O.; apa, "Protectora d'Animals i Plantes", empreu-vos dels gats i els gossos de la ciutat. Salvem-los!...

FRANCESC MADRID

LES RAMBLES

Ja tornem a tenir les Rambles obertes de dalt a baix. La Companyia de tramvies l'havia tancada feia ben poc, i ara vénen l'Ajuntament i una altra empresa i la tornen a obrir.. El pas central—el lloc de Barcelona per on passa més gent—queda reduït a un metre o metre i mig. I en aquest tros, encara, un munt de canyeries i cables entrebanca la gent.

Quan podrem tenir Barcelona tancada?

Entre l'Ajuntament i les distintes grans companyies la tenen tota esventrada; que enlloc es pot passar bé.

Quan s'acabarà aquest abús?

L'ESPORT

A casa nostra, ara, l'esport se n'emporta tota l'atenció. Futbol, boxa, ciclisme, automobilisme apassionen la gent com mai no els havia apassionat.

Què hi farem!

Potser, potser, en aquests temps, és la única manera d'apassionar-se per alguna cosa.

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT
NUMERO HA ESTAT VISAT PER LA
PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

L'EPOCA DE LA XIMPLERIA

Cada dia ens veiem obligats a insistir sobre els defectes de la nostra època. I és que els defectes de la nostra època són incomptables.

Es l'època de les calces amples com faldilles; de la revista com a únic art teatral; del llibre pornogràfic; del charleston epilèptic; del cop de puny i la guitza.

Mai com ara havíem vist tanta afició a la força, a la brutalitat de la boxa i del futbol. I, no obstant, mai com ara havíem vist tanta covardia. Això és un altre absurd, una altra incongruència. No comprenem aquesta dilecció per la força i la seva estranyíssima conseqüència: la covardia.

L'altre dia, i en aquestes mateixes columnes, comentàvem la feta d'uns ximplers que varen anar de Saragossa a Madrid en patinette. A Madrid els reberen amb lluminàries i aclamacions.

I aquests joves, a més del seu viatge a Madrid en patinette, quina altra cosa han fet? Quina altra cosa digna, útil o bella tenen en el seu haver? Perquè és tan poc l'haver anat a Madrid en patinette! Acusa una mentalitat tan pobre!

Doncs, bé, com que totes les ximpleries fan adeptes, ara han sortit uns quants ximplers més, que volen imitar els de Saragossa.

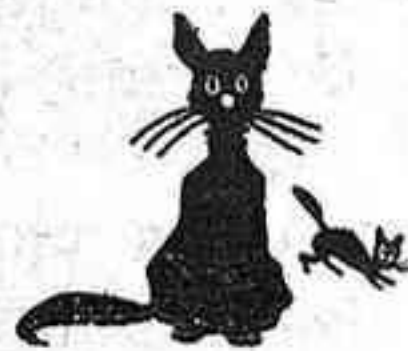
Aquests de la última fornada—de la última per ara—s'han proposat anar de Madrid a Pozuelo, que és un poble a uns 8 ó 10 quilòmetres de la capital d'Espanya, a peu coix.

Si uns quants bromistes no haguessin convertit en esdeveniment l'arribada dels de la patinette a Madrid, si no hi haguessin donat unes absurdes proporcions de festa major, ara aquests nois no anirien a Pozuelo a peu coix.

Si no s'hagués rebut els saragossans com a herois, si s'hagués fet el menyspreu que tant mereixia la seva aventura, ara aquests nois no anirien a Pozuelo a peu coix.

Es immoral fomentar la ximpleria. I avui sembla que, sota totes les seves formes i aspectes, no es faci altra cosa que fomentar la ximpleria.

VIRAI

PARIS JA NO SOMRIU

París era per a nosaltres el poble més deliciós de la terra. A cap banda com a París l'amor havia tingut una solució tan amable i alhora tan humana. La disputa dels mascles per la femella, fins a matar-se, semblava que a París no havia d'existir. L'amor era allí una cosa d'homes, no de feres. Hom s'estimava somrient i somrient deixava d'estimar-se. Es clar que hi devia haver molta amargor en aquest somriure de desillusió i d'oblit. Però un hom sabia dominar-se, per elegància, si més no. Sabia dominar els instints baixos i criminals de la passió. Sabia que l'únic amor que val és el que és noblement compartit. Ningú no volia els petons arrencats per la força, ni els somriures imposats per l'esglai.

Però, què passa ara a París? ¿Es que ens han canviat la seva ànima comprensiva i amable? No fa molt era la pobre Gisela Robert que queia assassinada per amor. El crim quedava sense càstig. Com si s'hagués esdevingut a Espanya, el jurat s'enterní i absolgué el culpable. De llavors ençà s'han registrat a França vuit o deu crims passionals més.

El darrer és recent. Sembla, el color local a part, un drama de prop de "La Bombilla". Tanmateix s'ha esdevingut a "La Villette".

Ella volia separar-se del seu amic, i ell no ho volgué. "Si em deixes, et mato!", digué ell. I com ella no es volgués sotmetre a estimar per la força, ell la matà. Després, romàntic com un espanyol, li tallà un bucle de cabells i se l'emportà com a record...

Ella, Solana Brancourt—s'endevina en les fotos borroses dels diaris francesos—era una noia d'ulls alegres i boca sensual. Una veritable franceseta, una mica capriciosa potser, però que volia viure la seva vida i estimar i ésser estimada lliurement. Ell?... ¿El creureu una personatge repugnant, potser? Res d'això. Té una mirada noble, un nas grec, un front ample. Diu que era estimat dels que el coneixien i alguns diaris—diaris publicats, qui ho diria?... a la mateixa França—comencen a parlar de la simpatia que inspirava. ¿Es que es prepara una nova absolució per aquest crim passional?

Quantes coses en crisi hi ha avui pel món! L'esperit de França ens l'ha canviat abominablement. ¿Es que les ombres de Calderón i de Dicenta han travessat la frontera?... No ho sabem. Però París, davant de les entremaliadures de Cupido, ha deixat de somriure. Ara agafa la navalla i s'ensagna les mans.

OLIVERI

GUSPIRA

Per a glòria de tes gràcies
Déu et donà el cabell negre,
un bell caminà i la cara
de la Verge moreneta...

Per formar la teva boca,
a l'infern baixà a fer presa
del millor parell de brases
que estessin ben ardents sempre...

Tots els perfils de ta imatge,
un bell somni d'ell sigueren;
i posà en ta parla càllida
el turment de la dolcesa...

Com de nit serena i bruna,
fa brotar dels teus ulls negres
les guspises del foc àvid
que en ton cor flameja sempre...

Així l'esguard va donar-te,
per a què en tota la terra
no hi hagués repòs ni calma
ni callés mai la quimera!

VÍCTOR CANIGÓ

ELS SUCCES- SOS

Ja que els crims passionals, els atropells, els suïcidis, etc., són en aquests dies abundosos, no volem que als llegidors de L'ESQUELLA els manqui aquesta setmana la secció de successos dels grans rotatius.

Donarem avui fets recollits en el "mismo lugar del suceso" o en els voltants, i que no portarà cap altre periòdic". (D'això en responem amb tot el que vos-tès vulguin.)

INTENT DE SUICIDI

Ahir, al vespre, un jove anomenat Pere Ribera i Esteve, de disset anys, que viu al carrer dels Molins, de la barriada de Sant Andreu, i que, segons sembla, té un xic pertorbades les facultats mentals, intentà suïcidar-se, i es llançà al pou de casa seva, d'on fou tret, com si fos del bany, per uns bombers oportunament avisats.

Conduït l'esmentat jove al Dispensari de la barriada, el metge de guàrdia li curà diverses ferides al cap, els genolls i les mans, de pronòstic reservat.

El suïcida fou interrogat sobre els mòbils que l'impulsaren a prendre tan extrema resolució:

—La falta de diners, les malalties, els amors contrariats?

—No, no; res d'això—respongué—. Es que jo volia veure el meu nom als diaris.

AGRESSIO

En el Dispensari d'Hostafranchs, ha estat auxiliada una dona que s'anomena Paula Pujol Arderius, de cinquanta anys, casada, de ferides i contusions a les costes-

Costa.

les, a l'esquena i a les cames, produïdes a cops de bastó, quan passava per la travessera de Les Corts, per un subjecte desconegut que fugí de seguida.

El "subjecte desconegut" era el seu marit.

ATROPELL

En passar pel carrer del Marquès del Duero un cotxe de morts que retornava del Cementiri Nou, atropellà el jove Lluís Terrós Garriga, el qual caigué a terra. A terra el Terrós, i quasi entre les rodes del carruatge de morts, li cridà al cotxer:

—Ep, mestre! Que voleu carregar un altre cop?

CRIM ESGARRIFOS

En una casa dels afores de la ciutat, s'ha comès un crim esgarrifós. La víctima és una dona, i jeu a terra en mig d'un bas-sal de sang. El criminal és a dins de la casa. La policia, que ha arribat a temps, l'ha detingut. Esperen l'arribada del Jutjat. Els curiosos, a la part de fora, fan diversos i emocionants comentaris. Els guàrdies de seguretat guarden la casa del crim.

Arriba un company de premsa, el primer, amb l'esperança i el goig de fer una informació detallada i sensacional. El policia que guarda

NO ES PODEN FER BROMES

- I. —Ja saps que al teu poble hi han hagut grans desgràcies? II. —Ai, reina Santíssima!... III. —Sí que m'ha sortit cara la brometa!

LA ILLUSIO

—Que es vegi bé que som casats de nou!

la porta li priva l'entrada. Ell, però, apura tots els mitjans hàbils per a arribar on és la víctima, i interrogar el criminal. El policia crida:

—“Le repito que no se puede entrar!”

—Es que jo sóc periodista, i vinc per a fer la informació...

—“Pues llega usted tarde. El crimen ya ha sido cometido.”

PERE RAMBLA

LA COLLITA — UN DESENGANY

Els pagesos estan molt contents amb les darreres pluges; suaus, acompassades, no pas massa llargues, ajudaran força a salvar la collita de raïms que molts ja es veien mig perduda, i fins a arrodonir-la i tot; això, ajudat de

què ja es parla de nou i deu duros carga pel cap baix, fa que els amos de vinyes posin cara de Pasqües en ple mes de setembre. Ells sí que de no venir-los cap terrabastall atmosfèric poden ben vantar-se de poder dir:

—Això és una vinya!

En canvi, de la collita de l'art encara no en podem enguany dir una paraula. Sabem només que a la “Sala Parés” es fan preparatius per a la “Sala de Tardor”, la qual ha d'ésser oberta a primers d'octubre i per a la que es diu estan ja compromeses les principals signatures de Catalunya.

També l’“Acadèmia Provincial de Belles Arts” anuncia l'exposició anyal de pintures i dibuixos de paisatges de Catalunya, originals d'artistes catalans no pertanyents a la corporació, amb l'objecte d'estudiar la medalla d'or i les dues d'argent, corresponent als premis instituïts pel qui fou excellent pintor, En Josep Masriera.

Es aquest un concurs que obre la porta a la joventut, car es diu ben clar que els consagrats no “hi” tenen res a fer.

Animeu-se, jovenalla, que és hora de collir.

* * *

La collita bona, però, els que l'han feta, sinó els hi surt un entrebanc policíac, que tot podria ésser, són els lladregots que entraren a una botiga d'antiguitats del carrer de la Palla, i en sortiren tranquil·lament amb un paquet que valia un grapat de mils pesetes. Heus ací una collita que no ha requerit cap preparació ni mal de cap:

—Anem a cercar objectes d'art?

—Anem!

Com qui diu:

—Anem a cercar bolets?

Llàstima que no s'haguessin quedat engarjolats a la mateixa botiga, aquests lladregots, perquè posats a l'aparador haurien tingut miradors.

* * *

No hi ha res més cruel que un desengany. Ara que ja ens havíem empassat la píndola del projecte de reforma del barri de les Drassanes exposat en un curiós fulllet exornat amb la mar de dibuixos, ara que ja ens hi començàvem a familiaritzar, en veure que la part gòtica de la Drassana de Pere el Gran hi era respectada, ens surt la Comissió Mixta d'Aquarterament i d'Urbanització asabentant-nos de què res no hi té a veure amb aital projecte.

Voleu un desengany més gros per a un veritable urbanista?

Tornem, doncs, a restar amb un ai!, al cor, en pensar en l'acordada reforma dels barris baixos barcelonins i en la reconstitució del barri gòtic, per a la qual crec que s'han presentat un centenar de projectes.

D'això en dic una collita!

C. ARBÓ

CAL NO DEFALLIR

Nòstre poble prospera i treballa fermament, cal reconèixer-ho; podem dir sense por que tenim músics, poetes, literats de debò, és a dir, que artísticament parlant som els amos de la Península. Tenim alguna personalitat, entitat, etcètera, que molt sovint es pensa dir "la millor del món"; és una honra per a ells i nostra... Parlem de teatre; és una veritable llàstima que passi ço que està passant. S'han estrenat algunes obres que valen la pena, però en canvi, també hem vist desgràcies. No creiem nosaltres que de les obres abans d'estrenar-se es pot saber si s'ho mereixen o no? És clar que sí, com també en té la culpa el públic que no hi va, però si se li posen a les taules "raves", clar que no se'ls menja. Ara podria demanar ajuda al poble, que salvés el nostre teatre que està defallint, però seria demanar peres a l'om. D'aquesta cosa hi ha culpa d'ambdues parts. Ara bé, parlem de música; és llastimós el que succeeix, quan està compost el programa de poemes, coses d'executar difícil, aquelles obres dels grans mestres que només per uns quants senten en oïrlos una dolçor als llavis com si els hi untessin de mel... Mes, no és així per tot; hi ha una orquestra que tots coneixem, que ha donat més d'un concert només per a un centenar de persones entusiastes veritat, que sentint-ho de tot cor, els hi sap greu veure com els esforços morals i materials resulten tan poc ben considerats per molts... i ara ve, el més gran dels disbarats d'aquí; els hi posen una xavacana barata d'un que es posa "maestro", i a base d'un "schotis" o d'un imbècil "charleston", i el públic hi va, fineix les entrades i surt content, baladrejant tonteries...

Què hi farem!... I ara que hi penso, sols el nostre poble es decanta a les cançonetes curtes, a la poesia i als chorals; no em desagrada, ni ens ha de desagradar, perquè això de la cançó és ben nostra, la lletra és el cos i la música l'ànima.

Torno a repetir que aquí es treballa fermament i amb constància, cal que no es cansin els nostres músics, poetes, literats; cal que segueixin la seva lloable tasca, perquè si ens deixen a prosa tota la vida serem com aquells de "L'alegria que passa", que passant uns instants bé, inconscientment els rebutgen... Encara hi som a temps; no permetem que ens deixin... i ells tampoc... Si es cansen estem perduts.

JOAN ROLSELL ARENA

ESTAMPA DEL CAMP

Donava goig de veure l'hortet d'en Pau uns dies abans d'arribar els senyors i la seva fillada. Els arbres fruiters hi eren amb varietat i abundor i no hi havia un pam de terra que no estés aprofitat. Ací una col, allà unes mates d'enciam o una filera de raves, en fi, un bé de Déu de verdures que envejaria el millor hortolà.

L'home, és clar, n'estava orgullós i per res hauria consentit que la seva mainada hagués tocat un fruit d'un arbre sense el seu consentiment; amb prou feines ho tolerava a la seva dona i no per la gasiveria de portar-ho al mercat, car tot el que l'hortet produïa mercès al seu zel de bon pagès, res, mai, s'havia pretingut vendre. El temor de què per manca de pràctica o per golafreria abastessin els fruits a mig fer, era l'únic motiu de la prohibició.

***

Arribaren els senyors. Al mateix dia, la seva niuada, quitxalla de vuit a tretze anys, volen abastar unes peres,

ja destroçaren les millors branques d'una perera. L'endemà, la senyora, amb la dèria de voler posar les verdures de l'hort a l'olla com vulgarment es diu, deixà malmeses les mongeteres. El senyor despullà el melonar amb l'afany de trobar-ne un de madur... Verds com eren i tatxats, en Pau no tingué altre remei que tirar-los a l'ovid del garri...

I cada dia, durant l'estada dels senyors a la masia, l'hortet sofrí un nou "atropell", a l'extrem que en decidir el retorn a la ciutat—els senyors i la seva "prole", entenguï's, eh!—, l'hortet quedava com si totes les calamitats—vent, pluja, pedra, llamps—s'hi haguessin desencadenat...

Uns dies després, el bon Pau, apenat i enrabiat alhora, deia filosòficament a la seva dona, tot mirant els estralls que li havien fet a l'hort.

—Diuen a ciutat que a l'estiu els pagesos esmolen la navalla... Quina calúnnia!

PONCELL

UNA INDIRECTA

—L'home que parlant no se sap fer entendre és un ase. M'ha entès?

—Ni mitja paraula!

NOTICIES AMB VIROL·LA

L'Associació de Nacional Comerciants de Sabates de Nova York", anuncia que, a conseqüència de què cada dia és més gros el nombre de les persones que segueixen el règim vegetarià, les pells escassegen, i, per tant, l'Associació es veurà obligada a augmentar el preu del calçat des del pròxim octubre.

No podem viure tranquils. El que els nordamericans estalvien de carn, ho hauran de gastar amb sabates i mitges soles.

***

El bisbe de Madrid-Alcalà, tenint en compte la carestia de la vida, ha disposat que les almoines per a misses resades siguin de 5 pessetes a Madrid, de 4 a Alcalà i de 3 als altres pobles de la diòcesi.

Tot s'apuja!

***

A un poble d'Alacant, un vell de noranta tres anys, s'ha suïcidat, penjant-se.

Quin impacient!

***

En un "cortijo" de Sevilla s'han incendiat 22.000 arbes de palla.

Hi ha molts que lamentaran que se l'hagi menjada el foc.

***

A Atenes i seguint l'exemple del feixisme italià, s'ha constituït una organització semblant. Els seus adherits s'anomenen "Camises grogues".

"Camises negres", "Camises vermelles", "Camises blaves", "Camises grogues". Tothom canvia d'idees com de camisa.

UN BON RETRAT

Ha mort el senyor Comerma.

La seva vídua vol tenir un bon retrat d'ell. Decideix encarregar-lo a un bon retratista, a un excellent pintor. Aquells dies s'esqueia a ésser a Barcelona el nostre gran Josep de Togores. La vídua Comerma l'anà a visitar. Li exposà l'objecte de la visita.

—Molt bé—digué l'excellent artista—. Jo no coneixia el senyor Comerma. Podrà facilitar-me fotografies d'ell?

—No en tenim cap, mai no s'havia fet retratar—es planyé la vídua.

Josep de Togores quedà sorprès. Però estava disposat encara a fer el retrat.

—A veure, com era?

—D'estatura mitjana.

—Duia barba?

—No.

—El seu nas?

—Grosset, un xic aguilenç.

—De quin color tenia els ulls?

—Ara no me'n recordo—exclama la vídua.

—Jo me li assemblo un xic—afegeix un dels fills.

Josep de Togores fa el retrat. Al cap de quinze dies el té llest. Crida a la vídua Comerma i els fills.

—Aquí el tenen—diu En Togores—. Està molt bé, és ben bé ell.

—Oh, sí, és ben bé ell—exclama la vídua plorant—. Però, com ha canviat, com ha canviat!

BOJONS

Sabeu on és Bojons?

En una vall del Montseny, gerda,
entre el rocam que una riera esquerra
i voltat de turons,
hi ha un hostal. Era l'hostal de Bojons.

Té un reguitzell d'històries i rondalles
de traginers, lladres de camí ral,
bruixes que dins les aigües fan rialles,
i cançons i contalles
que calmen l'esperit i alliberen de mal.

Té un pont que només té una sola arcada
i hi passa un pes de segles pel damunt.
Hi ha una mossa d'hostal que et fa bona arribada
i quan et mira apar que riu per punt.

Bojons!: Tres cases. Quina fou
la qui et donà aquest nom de bogeria?
Perquè, Bojons vol dir un pou
d'esperits en follia.

Potser un hereu o un fadrí extern
sofrí d'amor una mala passada
i a dintre el cor sentí tot un infern
i se li tornà l'ànima ofuscada.

I el boig aquell encomanà
la seva bogeria
al pare i al germà:
Tres esperits en follia .

D'aquí vingué Bojons.
Però, tan me fa! No m'interessa gaire;
m'interessen molt més aquests turons
i aquesta pau i aquesta flaire
de bosc florit
i la ratxada d'aire
que refresca el cos i l'esperit.

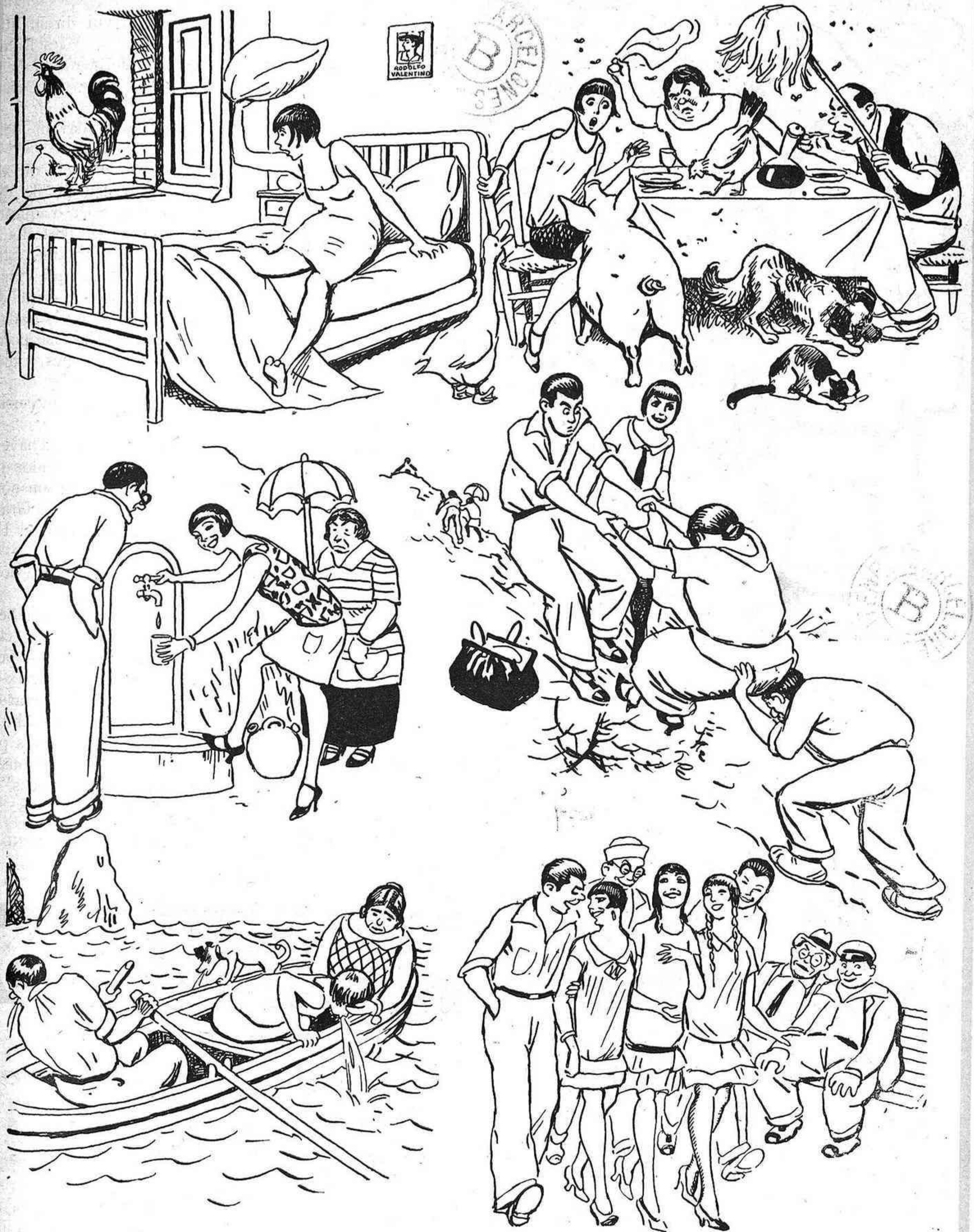
M'interessa molt més una pesquera
a la Riera Major,
amb aquell sol que et desespera
i t'aixeca la pell i treu el mal humor.

Aquestes valls, que han passat davant meu
dins la llum fina d'un cap al tard d'agost,
tenen per a mi la bellesa de Déu
que se t'escapa de l'ull, massa tost.

Bojons!: Bona nit, mestressa!
Arranjareu sopar?... La mossa d'hostal riu...
La boira de la nit davalla espessa
i el cor batega d'un record ben viu.

SALVADOR PERARNAU

LES DELICIES DE L'ESTIUEIG

Tens despertador a tot hora. Mosques i demés, també a tothora. D'aigua n'hi ha quan plou. Les excursions, amb sol i empentes. Les poètiques marejades. I aquesta sí que és delícia al camp i a la ciutat

URINARIS

POTSER TE RAO

—I per què en diuen la bona premsa de tu, que tu llegeixes?

—Perquè dóna més paper que l'altra.

UN COMERÇ QUE DECAU

—Els diners o la vida!

—Em sembla, jove, que amb aquesta crisi hauréu de canviar d'ofici.

Ahir exposàvem la manca d'escoles. Avui direm que manquen urinaris. Sinó, fixe'u-se a tot hora... A les Rambles, a qualque hora. Els diumenges, majorment, hi hem vist fer "cua", com si aquell urinari fos un estanc, com si fos la *taquilla* dels toros.

Es un espectacle gens edificant aquest, davant dels que passen pels carrers.

Manquen urinaris. Com també escoles. Ho hem dit altres vegades. Ho diem ara. I potser ho hauréu de dir més endavant. Som així. Un xic tossuts. Sort d'aquesta tossuderia, que sinó encara viuríem en temps pretèrits...

Hem passat per carrers—ja podeu pensar quins carrers!—on és impossible de respirar aquella fetor que exhalen. Fetor de prostíbul, de vici, de misèria, de crim, de cocaïna... Allí, a les parets, on hi supuren totes les malalties; allí a les parets, on la taca de la sífilis ha posat el perfil de la Pàlida, sembla que tothom—a més a més—hi tingui el dret de fer-hi *pipí*.

Si hi hagués la vigilància deguda, això no succeiria. Nosaltres no diríem res.

Si hi haguessin més urinaris, tal com haurien d'haver-hi en una ciutat com la nostra, tot un senyor regidor no s'hauria vist precisat a usar uns mots ofensius al bon nom de Barcelona, en recent sessió celebrada a la Casa Gran.

L'Ajuntament és el pare de la ciutat. Nostre pare. Ha de vetllar per a ella i per a nosaltres.

Els fills han d'obeir el pare. Però cal que el pare doni primer l'exemple...

Així, si hi han urinaris, tindrem persones i no bèsties. Així, un altre dia el senyor Fournier no podrà clamar contra els transeunts que fan *pipí* pels carrers, perquè, segons d'it senyor—amb tot el respecte que mereix—, no hi ha lloc ni columna a Barcelona que s'hagi alliberat de la *fúria pipinesca*. I, trobem estrany que parlés així... quan han d'ésser els de la Casa Gran els més indicats per a arranjar aquesta deficiència—amb urinaris i sancions—acabant així amb aquesta plaga de "bèsties mb dos peus"...

JAUME BORRELL-SENDRA

BARCELONA

Ha debutat la companyia Ladrón de Guevara-Ribelles. Ha debutat amb l'obra de Savoir, "Un hombre y una mujer".

Aquesta, com la major part d'obres d'Alfred Savoir, no és cosa del nostre gust. Pertany a aquesta mena de teatre de confiteria que, malauradament, encara està de moda.

Està de moda perquè porta el "marchamo" de París, i per la majoria de la gent, darrera de París ja no hi ha res.

D'aquesta obra, "Un hombre y una mujer" no cal parlar-ne, perquè no es tracta pas d'una estrena.

Però ens servirà per a parlar de la Companyia. Ens plau molt la manera de fer del senyor Ribelles: molt discret, molt aplomat, sense exagerar mai la nota, sense apallassar-se... Això de no apallassar-se, avui, és una virtut: una virtut que pocs comedians tenen, ja que la majoria estan corromputs

pel gènere corrupte que interpreten amb més freqüència, amb massa freqüència: l'"astrakan", que tant agrada al pobre "Azorín".

La senyora Ladrón de Guevara té totes les condicions físiques per a ésser una bona actriu: una veu bonica, una bonica figura... i, llamentosament, no és una bona actriu. O potser ho sigui, però no ens ho semblà interpretant aquesta comedieta de Savoir. En aquesta interpretació, la trobarem freda, apagada, impersonal.

La senyoreta que interpretà la serventa de l'últim acte—a la que preguem ens perdoni l'haver oblidat el seu nom—, molt bé, molt justa, molt graciosa. I tot això malgrat equivocar-se en dir el seu paper.

La decoració del primer acte, malgrat representar un gran hotel a Biarritz, ens semblà un xic carregada i excessiva.

APOLO

D'un quant temps ençà s'ha desvirtuat el concepte veritable que es tenia de la revista.

Per què els temps evolucionen? No. Perquè les empreses han convertit aquest gènere de gràcia, de sàtira amable i d'enginy, en un espectacle d'un luxe barroc i carregat. Avui, qui menys pot enorgullir-se d'una revista és l'autor, perquè és qui menys part hi té. Els veritables autors de la revista, avui, són el modist, l'escenògraf, l'electricista... i les comes de les segones tiples.

Avui, el públic, llamentosament desviat en això com en tantes altres coses, a la revista no li exigeix més que luxe: un luxe un xic insolent i burgès.

"Reus, París i Londres" és una revista de Francesc Madrid, que ha musicat el mestre Demón. "Reus, París i Londres", no és una revista d'aquestes que criticàvem ara. En "Reus, París i Londres" poca cosa s'ha confiat al modist: no hi han tissús d'or o de plata, no hi han plomes, no hi han telons de seda. "Reus, París i Londres" és una revista sense trampa, en la qual tot s'ha confiat a l'enginy, a la gràcia.

Francesc Madrid ha escrit un diàleg ple d'agudeses i d'emoció. El mestre Demón ens ha donat uns quants números dignes de consideració. Una sola objecció, amic Demón: com se li ha ocorregut carregar de metall una cavatina per a triple lleugera?

Molt bé el decorat d'En Castells, que segueix essent un "as". I molt bé els telons, reproduint dibuixos de Ricard Opisso, el més agut dels nostres costumistes.

En la interpretació, cal fer menció de la senyoreta Casas, i dels senyors Acuaviva, Casas i Ponseti. El senyor Fuentes podia treure més partit d'aquells versos dedicats a Barcelona.

BOB

En aquesta secció parlarem amb atenció dels llibres que ens enviïn.

"La Venus de la careta", per Domènec Guansé. (Biblioteca Catalònia.)

Entre la darrera promoció de prosistes catalans, els noms de Millàs-Raurell i de Domènec Guansé ocupen llocs preeminents. Dos joves que són dos veritables literats, dos vigorosos temperaments d'artista; ambdós cultiven la prosa amb

ENTRE GATS

—Obre l'ull, company! Espina de peix a la vista.

MIRACLES DE METGE

—Com ho fa per engreixar-se tant?

—Doncs, miri: vinga caminar, vinga dejunar, vinga fer gimnàstica... En fi, obeint en tot al metge.

evident personalitat i expressen alguna cosa més que belles i buides paraules hàbilment ordenades.

Amb "La clínica de Psiquis", Domènec Guansé va presentar-se amb tota esplendidesa. El seu segon llibre, "La Venus de la careta", és molt superior encara. És un excel·lent llibre, en el qual el seu autor s'ha situat definitivament en un dels primers llocs de la prosa catalana.

Tres contes componen l'obra: "La Venus de la careta", "Cara i creu" i "Gàrgoles". Són tres obres mestres. La prosa elegantíssima i cenyida és plena de suggestió. Les narra-

cions són encara més interessants; sap contar-les de manera perfecta. Guansé és un profund psicòleg i les tres novelletes ens presenten els més difícils tipus tractats de manera admirable; cap falla no hi ha. Escriptor valent, Guansé es complau en presentar-nos tipus anormals, torturats pels atzars de la vida; i ens els presenta amb sa realisme, penetrant al més íntim de l'ànima dels seus personatges.

Totes tres novelles són excel·lents. Si ens en fessin escollir una, potser triaríem "Cara i creu"—esboç de gran novel·la—, que és on l'autor ha reeixit més en la pintura de caràcters. I entre "La Venus de la careta" i "Gàrgoles", en la dificultat de fer l'elecció, ens quedariem amb totes dues. Quina força, quina valentia, quina justesa, quina profunditat tenen els tres contes de "La Venus de la careta"!

Domènec Guansé ens acaba d'oferir un dels llibres més interessants que en aquests darrers anys s'han publicat a casa nostra.

"Una excursió a Tossa", Per I. Melé. (Blanes. Impremta Blandònia, 1927.)

El metge de Tossa, doctor Ignasi Melé, arqueòleg eminent, treballador infatigable, ens acaba d'oferir un nou llibret, "Una excursió a Tossa", notes per a una guia del que guarda d'interès històric, arqueològic i artístic, diu el mateix fullet.

Afanyem-nos a dir que no es tracta d'unes notes, sinó d'una veritable guia. Amb intelligència i amb claredat, I Melé traça el pla d'una excursió per Tossa i va describint-nos totes les bel·leses naturals, arqueològiques i artístiques i tots els records històrics de la vida. El millor elogi que podem fer d'aquest llibre és dir que és d'imprescindible necessitat per a tots els estudiosos i amants de la bel·lesa que volen conèixer Tossa, una de les poblacions més riques de Catalunya. Cal lloar, doncs, la tasca meritosíssima del doctor Melé.

"Del Tibidabo a Andorra a peu, en vuit jornades", per un soci del Centre Excursionista del Vallès i un altre del Centre Excursionista de Sabadell. (Sabadell 1927.)

L'amor a l'excursió, el noble esport, s'estén cada dia més. Dos excursionistes de Sabadell—massa humils, que amaguen els seus noms—acaben d'oferir-nos en un elegant llibre d'un centenar de planes, ple de gravats—obra que fa honor als obradors d'En Sallent, de Sabadell—les seves impressions de la magnífica excursió, feta en vuit dies, del Tibidabo a Andorra a peu.

Es un llibre pintoresc, intelligent, suggestiu. L'obra és un estímul a l'excursió, i demostra la lliçó que l'excursió intel·ligent pot donar.

ALPHA

U N E X I T

Són moltes, moltíssimes, les felicitacions que s'han rebut en aquesta Redacció amb motiu de l'article que Lluís Capdevila publicà en el número passat, referent a la valor negativa de Josep Pla. Ens plau fer constar aquestes adhesions, que remerciem, perquè demostren una cosa molt important: que el nostre poble s'interessa per quelcom més que pel futbol i la boxa

Ricciotti Garibaldi ha tornat a Itàlia. Diuen que pensa dedicar-se al comerç. No tenim cap dubte que reeixirà. Garibaldi és tot un marxant. Quan no tingui res a vendre es tornarà a vendre l'ànima i en pau.

El que dubtem, però, és que trobi qui li vulgui comprar.

✽

A Pla de Cabra (província de Tarragona), el rector ha disposat a la seva església la separació de sexes: dones a una banda i homes a una altra.

¿Quins terribles escàndols hauran precedit a aquestes mesures?

✽

El jutge de "Los Angeles", sap servir-se meravellosament de la balança de la Justícia.

Un subjecte denuncià la seva dona, jove i bonica, perquè en tot un any de vida marital no li havia fet més que set petons. El denunciant sollicitava, en conseqüència, la llibertat de cercar una muller més tendra.

El bon jutge ha trobat que, realment, set petons són molt poca cosa per un any de matrimoni, i ha acordat el divorci a benefici del demandant.

Quant a ella, vivint a "Los Angeles", la capital americana del cinema, no comprenem com ha necessitat d'aquesta lliçó per aprendre de besar amb més tendresa.

✽

Però no totes les coses extraordinàries ens han de venir de Nordamèrica. Heus ací el que s'ha esdevingut entre nosaltres, malgrat que nosaltres no ens n'haguem enterat. Ho llegim en un diari de París.

"Un tribunal força perplex—diu—deu ésser el de Barcelona—crida a jutjar la validesa d'un testament que ha fet en morir-se, un propietari de Girona. El testador deixa, en primer lloc "l'ànima als diables, si són prou hàbils per prendre possessió." Deixa a la seva companya els seus mobles i els seus efectes i lega a la seva ciutat natal els seus camps i els seus immobles.

"Els deixo als homes—diu textualment—no perquè l'animal home es mereixi la més petita atenció, ans perquè encara que procedís d'altra manera, aquests, que són unes bèsties salvatges, trobarien també el mitjà d'aprofitar-se'ls per la violència."

Sens dubte, l'autor d'aquest testament és un home que hi veu clar. ¿No diríeu, tanmateix, que més que d'un català sembla tractar-se d'un anglès?

✽

Nou federacions de futbol, entre elles la de Catalunya, s'han separat del Campionat d'Espanya.

Res no direm de les altres federacions. Però creiem que la catalana s'hauria d'haver retirat ja fa molt de temps.

✽

Al port de Barcelona explotà el dipòsit de gasolina d'un "yacht", el qual s'enfonsà. Hi hagué dos ferits greus.

Aquella gent estava acostumada a veure tanta i tanta aigua, que es devien creure que tots els líquids, entre ells la gasolina, eren inofensius.

Ens condolem de les víctimes.

✽

Per l'èxit de la seva novel·la "El caso", ha estat homenatjat el periodista Antoni Amador.

Consistí en un àpat, en el qual assistiren més de cinquan-

ta persones, gairebé totes artistes o periodistes. Hi hagueren discursos.

❖

“El Diluvio” regala un àlbum a Charles Chaplin “Charlot”, guanyador del plebiscit efectuat entre els lectors del dit diari. És un àlbum molt artístic.

Però, volem dir que “Charlot” se l'arribarà a mirar? Deu rebre tants presents diaris.

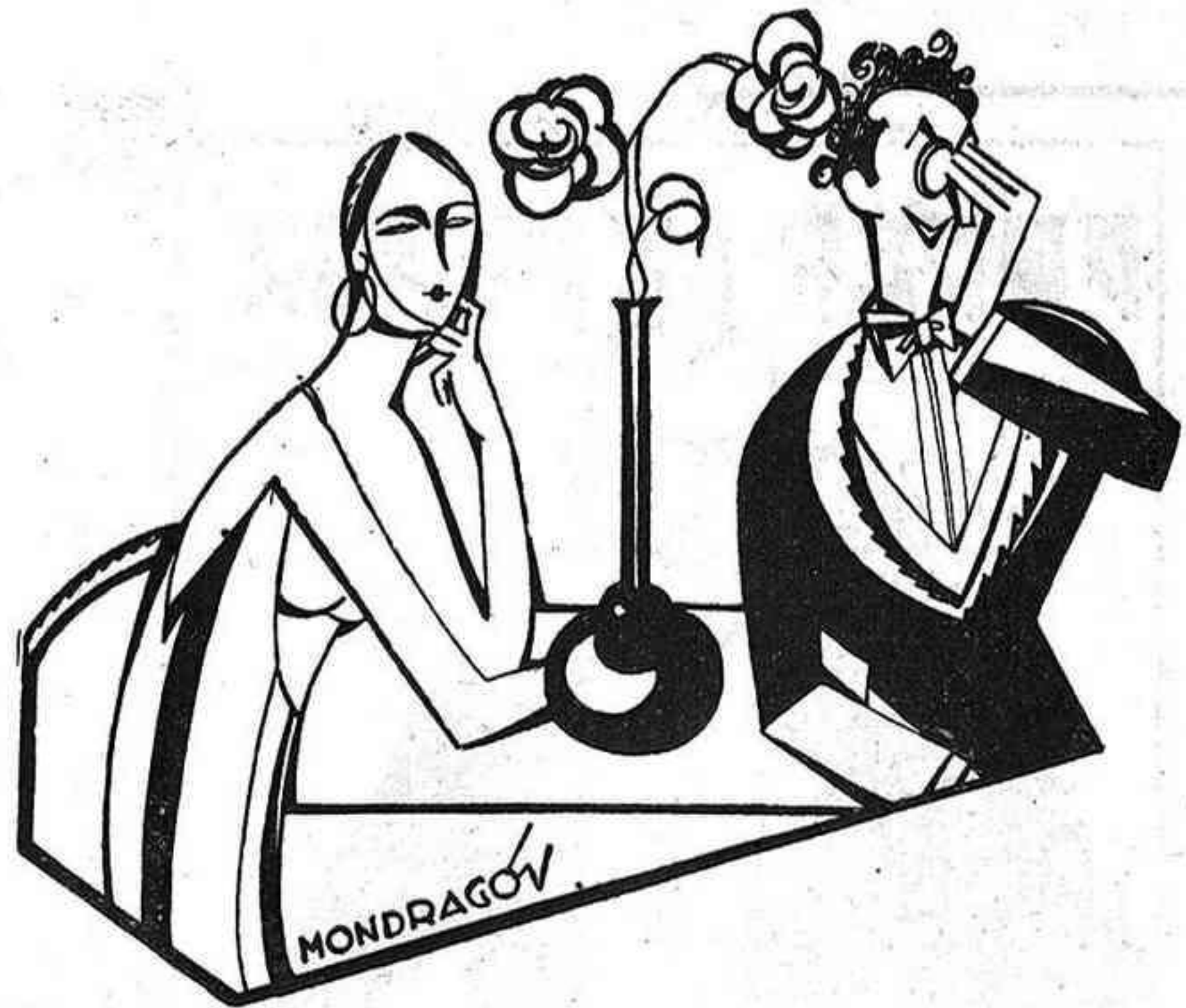
❖

Entre altres notes oficioses, dissabte la Presidència en facilità una en la qual s'anuncia que han estat donades ordres a la censura perquè no deixi passar notícies de caràcter polític, perquè són tan notoris els sentiments de l'opinió pública i tan clars i palmaris els beneficis obtinguts pel país amb l'actual règim, que no pot tolerar que siguin inquietats amb aquelles notícies.

❖

Segueixen els grans vols aeris. L'intent fracassat de Nungesser y Coly i gloriosament realitzat pel simpàtic minyó que es diu Lindbergh, ha precipitat l'amor a l'aviació. I l'aviació, ara, ha adquirit el seu punt àlgid. Darrera Lindbergh s'han realitzat una pila de vols a través de l'Atlàntic i del Pacífic i se n'han intentat molts més.

Actualment s'emporten l'atenció el vol Europa-Amèrica del “Sant Rafel”, portant a bord Minchon, Hamilton i la princesa Loweinstein, del qual no se'n sap res i hom pot donar per perdut; la partida coratjosa de l'anglès Courtney per a la travessia Anglaterra-Nordamèrica, via Açores, de la qual ha hagut de desistir; el fracàs de Giron i de Corbu i els aterratges violents, també vols fracassats, de Tully i Medcalf i de Duke Schiller i Philipp Nood.

LA MODA ECONOMICA

—L'auto que em compris vull que sigui igual al meu vestit.

—Així amb el “chasis” ja en tindrè prou.

L'aviació, el noble esport, ha assolit la maduresa. Els vols que es realitzen són coses grandioses. Els fracassos i àdhuc les doloroses i punyents víctimes diuen la importància de l'aviació, ja que hom no plany la seva vida per a aquesta causa.

❖

El passat dia 4 morí a Barcelona En Josep López, germà de l'editor de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA. Morí després d'haver sofert una penosa operació, que no donà el resultat desitjat, a la clínica del doctor Serrallach.

En Josep López era un home actiu, treballador, dotat d'una gran voluntat i simpatia. A Barcelona era estimat com mereixia de tothom.

La mort l'ha sorprès, sinó en plena joventut, quan encara podia esperar-se molt de la seva voluntat i intel·ligència.

Descansi en pau el malaurat Josep López i rebí la seva família el nostre més sincer condol.

J. B.: Us hem passat unes “Espurnes” a La Campana de Gràcia.—J. A. M.: Id. allò de l'invent.—J. C. C.: Id. Somni i realitat.—J. N. C.: No, no la trobem acceptable la vostra poesia.—J. C.: Acceptem la prosa i la passem al Director de “La Campana de Gràcia”; ell dirà.—M. V.: No està prou bé, la vostra poesia.—A. P.: No, amic, per ara les vostres poesies no són pas reeixides. Constància...—N. V.: Hem rebut “El camí misteriós”, però no podem acceptar res escrit a ambdues cares del paper.—Ll. R. C.: Bé, ens va bé. Publicarem immediatament “Filharmòniques”; passem “El millor homenatge” a la direcció de “La Campana de Gràcia”.—J. R. i A.: Acceptem la prosa. Es publicarà en el seu dia.—N. M.: La vostra poesia anirà tard o d'hora, més tard que no pas d'hora.—M. S. A. de T.: Realment, el que em conteu és edificant; pinta els nostres “nous rics”. Però les escenes així abunden molt.—L. N.: Bé.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : Olm, 8, Ciutat

UNA AVANTATGE INSOSPITADA

—Aquesta pera és lloca.

—Això, rai; posi-li ous!

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELÉFON A. 4115

NOVETAT

Alfons Maseras

Una vida obscura

Preu: 4 pessetes

QUADERNS BLAUS

Angel Samblancat

Per LLUIS CAPDEVILA

PESETES, 1'50

Presons

d'Europa

3 TOMS, PTES. 6

SANTIAGO RUSIÑOL

El català de "La Mancha"

NOVELA

PESETES, 3'50

ALBERT LONDRES

El camino de Buenos Aires

(La trata de blancas)

COMO

SE COMPRAN
SE TRANSPORTAN
SE CAMBIAN
SE REVENDEN

LAS MUJERES

UN TOMO 8.º PTAS. 5

D'aquí pocs dies, obra nova d'en SANTIAGO RUSIÑOL

MAXIMES I MALS PENSAMENTS

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, fianca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorga rebaixes.

LA CUINA D'ARA

—Què em porta aquí?
—No m'ha demanat el plat del dia?